

4 PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ – VZDĚLÁVACÍ OBLAST UMĚNÍ A KULTURA

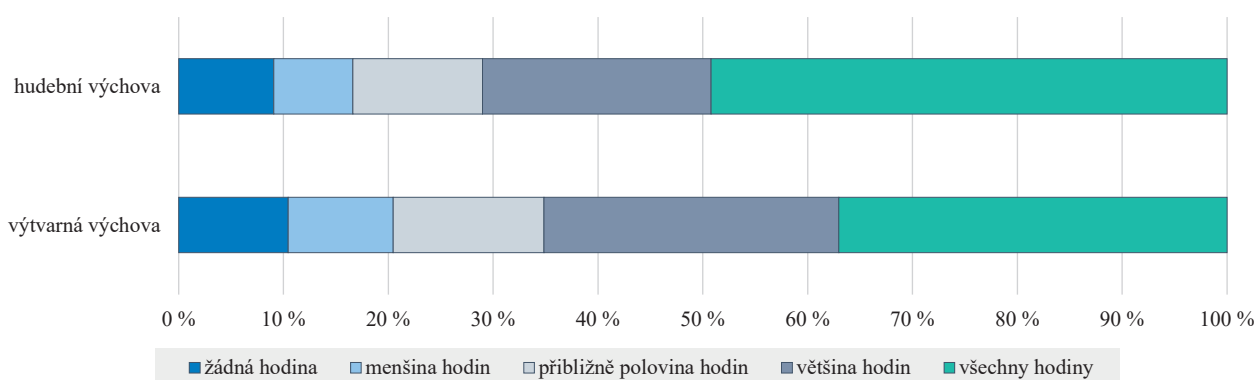
Kvalita vzdělávání je přirozeně ovlivňována podmínkami výuky. Tato kapitola se proto zaměřuje na hodnocení personálních a materiálních podmínek vzdělávání v tématech vzdělávací oblasti Umění a kultura.

4.1 Personální podmínky

Kvalita vzdělávání napříč předměty je přirozeně ovlivňována osobou učitele, kdy šetření ČŠI opakovaně ukazují na jasnou vazbu mezi aprobovaností výuky a kvalitou výuky hodnocenou řadou různých ukazatelů. Zajištění aprobované výuky je však často problematické⁹, což v případě hudební a výtvarné výchovy potvrzují také odpovědi ředitelů škol (viz graf č. 6), přičemž existuje i vztah mezi aprobovaností výuky obou předmětů (školy s vyšší aprobovaností hudební výchovy mají také vyšší aprobovanost výuky výtvarné výchovy).

Podobná zjištění poskytuje hodnocení aprobovanosti výuky v hodinách hudební a výtvarné výchovy, které byly navštíveny během prezenční inspekční činnosti, kdy přibližně třetina z nich byla zajišťována neaprobovaným učitelem. Posouzení průběhu výuky v hodinách hudební a výtvarné výchovy na 2. stupni základní školy pak opětovně potvrzuje důležitost aprobovanosti učitele, kdy hodiny vedené aprobovaným učitelem hudební výchovy se vyznačovaly lepší organizací a plynulostí, příjemnější atmosférou a vyšší kvalitou poskytovaného hodnocení a zpětné vazby, hodiny vedené neaprobovaným učitelem výtvarné výchovy pak především lepší organizací a plynulostí hodiny. Zejména pro neaprobovaného učitele hudební výchovy je obtížné vhodné nastavení průběhu výuky tohoto předmětu.

GRAF 6 | Podíl hodin hudební a výtvarné výchovy vyučovaných učiteli s odpovídající aprobačí (podíl odpovídajících ředitelů škol)

Jen výjimečně je alespoň část hudební i výtvarné výchovy na školách (4 %, resp. 8 % škol) zajišťována externími vyučujícími, spolupráce s umělci či kulturně-uměleckými organizacemi však probíhá na úrovni učitelů hudební i výtvarné výchovy, v případě desetin učitelů pak na pravidelné bázi. Obecně hodnotí učitelé hudební a výtvarné výchovy spolupráci s umělci či kulturně-uměleckými organizacemi jako přínosnou, což v souladu se stále silněji akcentovaným zájmem o posilování prakticky orientované výuky utváří významné příležitosti pro podporu vzdělávací oblasti Umění a kultura. Lze také zaznamenat existenci spíše pozitivního slabšího vztahu mezi učitelovou oblíbeností hudební či výtvarné výchovy na jedné straně a četností a spokojeností se spoluprací s umělci či kulturně-uměleckými organizacemi na straně druhé, přičemž pro utváření přínosné spolupráce se jeví jako relevantní také delší doba praxe učitele hudební či výtvarné výchovy. V tomto kontextu lze vnímat také přínosnost vzájemné podpory učitelů s kratší a delší délkou pedagogické praxe.

Z hlediska snahy o neustálé zkvalitňování výuky je významným faktorem ochota učitelů rozšiřovat a prohlubovat své dovednosti například formou dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Necelé tři čtvrtiny učitelů jak výtvarné výchovy (71 %), tak hudební výchovy (74 %) jsou v tomto ohledu spokojeny s možnostmi dalšího vzdělávání se v oboru. Zbývá část učitelů jako nejčastější důvod své nespokojenosti označila nedostatečnou nabídku vzdělávacích kurzů. Důvody, jako jsou nedostatečná kvalita vzdělávacích kurzů či nedostatečná podpora vedení, byly učiteli zmiňovány jen okrajově.

⁹ MARŠÍKOVÁ, M., JELEN, V. (2019). Hlavní výstupy z Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli v MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.